

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred škofijo št. 12.

Dné 10. septembra ob polosmi uri zjutraj je zatisnil oči
prečastiti gospod

JANEZ GNJEZDA,

c. kr. profesor v pokoju, konzistorijalni svetnik, predsednik „katoliškega društva
rokodelskih pomočnikov“ v Ljubljani in škofijski predsednik „katoliških roko-
delskih društev“ na Kranjskem, predsednik „Cecilijinega društva“, urednik
„Cerkvenega Glasbenika“, imetnik zlatega zaslužnega križca s krono, častni
meščan ljubljanski itd.

»Cerkveni Glasbenik« žaluje za svojim prvim ured-
nikom

Odkar se je l. 1878. list ustanovil, mu je bil blagi pokojnik
neutruden urednik, ki ni le s posebno marljivostjo polnil in
urejeval listove predale, ampak mu prinašal čisto tudi gmotnih
žrtev. Pod njegovim uredništvom je list malone izpolnil 27. leto. —

»Cecilijino društvo ljubljanske škofije« žaluje
za svojim načelnikom

Dné 19. novembra 1896 je občni zbor soglasno izvolil
predsednikom pokojnega profesorja Gnjezda, ki je odtačas do
svoje smrti vodil društvo z neprestano marljivostjo in društve-
nemu prospehu posvetil velik del svoje vednosti in svojega časa.

»Orglarska šola« Cecilijinega društva v Ljubljani žaluje
za svojim učiteljem

Ves čas obstoja društvene orglarske šole je blagi pokojnik brezplačno poučeval učence v liturgiji in zgodovini cerkvene glasbe.

Dné 12. septembra smo izročili zemeljske ostanke hladni gomili na pokopališču pri sv. Krištofu . . .

Cecilijino društvo ljubljanske škofije, Cerkvni Glasbenik in Orglarska šola polagajo na krsto pokojnikovo venec najgloblje hvaležnosti. Padel je steber, na katerem je trdno slonela reforma cerkvene glasbe na Slovenskem. »Cerkveni Glasbenik« prinese obširnejši opis njegovega delovanja v hvaležni spomin prijateljem in v bodrilo vsem, ki hodijo po njegovih potih. Ime pokojnikovo pa ostane za vselej zapisano z zlatimi črkami v zgodovini našega Cecilijinega društva. Bodi mu Vsemogočni in neskončni Dobrotni plačnik za ves obilni trud in požrtvovalno delavnost v korist cerkveni glasbi!

R. I. P.

Naročnikom in čitateljem »Cerkvenega Glasbenika«.

Vsled odborovega sklepa v seji Cecilijinega društva z dné 18. septembra t. l. sprejemam z današnjim listom odgovorno uredništvo »Cerkvenega Glasbenika«. Gg. dopisniki me pač izvečine že osebno poznajo. Zato jih tem potom prav iskreno prosim, naj ostanejo zvesti društvenemu glasniku tudi pod novim uredništvom. Zlasti pa se priporočam vsem prijateljem cerkvenega petja po lavantinski, goriški, tržaški in krški škofiji, da me podpirajo z dopisi in članki, zakaj uverjen sem, da je najbolje, ako imamo vsi slovensko govoreči cecilijanci skupno glasilo. Kakor doslej, tako bodo i v bodoče predali lista zadosti veliki in tudi odprti vsem, ki hočejo pospeševati mej Slovenci cerkveno glasbo na podlagi cerkvenih določil. Dopisi naj se pošiljajo pod naslovom: Uredništvo »Cerkvenega Glasbenika« v Ljubljani.

Kanonik dr. Andrej Karlin.

Na novi podlagi.

II.

Izrazili smo v zadnjem listu svojo radost nad tem, da je z najvišjega mesta določena smer, po kateri se giblje v bodoče cerkvena glasba. Omenili smo veselja, s katerim nas navdaja zavest, da je Cecilijino društvo hodilo po pravi poti in s svojim stremljenjem doseglo priznanje najvišje cerkvene oblasti.

Danes nam je izpregovoriti o pomenu, ki ga ima papežev Motuproprio za druge narodnosti.

Začnimo pri Italijanih.

Kdor bi trdil, da je bila cerkvena glasba po Italiji zadnji dve stoletji primerna svetemu kraju, kjer se je proizvajala, bi vsekako delal zgodovini krivico. Zares, čudno se nam mora dozdevati, da je cerkvena glasba prav v domovini največjih in najslavnejših cerkvenih glasbenikov popolnoma propadla. Ne bomo iskali vzrokov te čudne izpremembe, zadostuj nam, da se je tako v resnici godilo in to ne le po nekaterih krajih, ampak celo povsod. Niti redov-

niki niso delali izjeme. Kdor je kedaj dalje časa bival v večnem mestu in se udeleževal raznih cerkvenih slavnosti, mi brez dvombe pritegne, da ga cerkvena glasba ni prav posebno razveselila. Ne rečem, moči so bile dobre, večji pevci so sodelovali, toda okus dirigentov, zmisel za cerkvene zahteve v glasbenem pogledu, pokorščina do cerkvenih predpisov, no, vsega tega je nedostajalo. Pač pa si lahko čul raz kor tako posvetno glasbo, tako teatralno petje, da si nehoté vzdiknil: Ali tu v deželi, nad katero se razpenja večno-višnjevo nebo, ne delajo nič razlike med glediščem in cerkvijo, med kapelo in koncertno sobano? Opozarjam svoje čitatelje na tiste slovesne maše brez konca in kraja, pri katerih se je potratilo za sam „Credo“ nad pol ure in še več časa. V spomin bi jim poklical one slovesne „Vespere“, pri katerih so se menjavali in infinitum soli in zbor, orkester in orgle, vse to pa v duhu sodobnih oper in druge posvetne glasbe. Tako je bilo v Rimu, v središču cerkvenega zakonodajstva. A tudi podrugod ni bilo drugače. Pač so bili semtertja možje, ki so ločili cerkveno od posvetne glasbe, a to so bile le bele vrane. Tudi cerkev ni mirovala, marveč je od časa do časa po kongregaciji sv. obredov objavljala svoje predpise. A vse to ni dosti hasnilo. Dasi so tuintam nekateri prelatje javno priznavali, da glasba po cerkvah ni cerkvena — med temi omenjamo beneškega patriarha Guiseppe Sarto — se je vendar njih večina vsled navade izza mladih let tak uživala v to glasbo, da so jo imeli za popolnoma pristno cerkveno, ki ne potrebuje reforme. Z vso silo in ogorčenostjo so obsojali — kajpada z besedo — posvetno glasbo, v resnici so jo pa sami gojili in proizvajali po cerkvah, dasi se tega niti prav zavedali niso. Gorje bi se ne bila mogla obsoditi cerkvena glasba po Italiji, kakor se je to zgodilo l. 1884. v Regolamento (pravilnik), kateri je izdala kongregacija za sv. obrede. In kako so se vedli v Rimu nasproti temu pravilniku? Žalostno a resnično: tedanji kardinal-vikar je pač poslal pravilnik vsem cerkvam. A pridodal mu je še dostavek, v katerem je trdil, da se je to odposlalo le zaradi reda in iz formalnih ozirov, zakaj — čujte in strmite! — v Rimu so vedno čuvali in hranili stare, dobre tradicije, zato ni potrebno, da bi se opominjale rimske cerkve, naj bi bile bolj „cerkvene“. Še l. 1895. je pisal znan rimski redovnik svojemu prijatelju na Nemškem: „Če je rimska glasba cerkvena, potem sploh ničesar več ne govorim. In vendar menijo mnogi, da je le v Rimu doma pravi duh. Za božjo voljo Vas prosim, nikarte ne pridite v Rim, sicer se bodeste preveč jezili. Rimska glasba po cerkvenih predpisih je — nezmisel. . . . Rimljani niti od daleč ne goje cerkvene glasbe; njih okus je docela pokvarjen. Na praznik sv. Filipa Nerija se je pela „Missa Papae Marcelli“, a od vseh strani sem moral čuti le zaničevanje Palestrinove glasbe. In vendar je mašo proizvajala „capella sistina“. . . . Da bi Rim kaj storil za zboljšanje, je težko pričakovati, če ne pride kedaj papež, ki bo z vso energijo nastopil proti tej struji, zakaj Rimljani ne razumejo več niti svojih mojstrov.“¹⁾

In prišel je. Mi smo tako srečni, da smo ga čakali. Vemo pa, da se je za pristno cerkveno glasbo potegoval že kot škof, kot patriarh in kardinal. Saj pripovedujejo, da se je že l. 1882. udeleževal v Arezzu kongresa za litur-

¹⁾ Musica sacra 1904, Nr. 3, str. 25.

gično petje in komu ni znano, da je kot beneški patriarh z vso silo zaoral brazdo v prilog reformi cerkvene glasbe. In kaj je zapovedal kot papež z Motuproprio, komu bi bilo to neznano?

Ali dobro vedoč, da je Rim središče katoliškega življenja, srce krščanstva, zato je želel prav posebno vmes poseči v Rimu, kjer je krvaveča rana najbolj zevala, najbolj potrebovala zdravnika. Kakor se namreč iz zdravega srca po vsem životu razliva in širi zdrava kri, tako naj bi se tudi reforma cerkvene glasbe izvedla najpreje in najpopolneje v Rimu, odtod pa po vsem krščanskem svetu.

Zato je papež Pij X. poleg znanega Motuproprio z dne 22. novembra 1903 izdal dne 8. decembra 1903 tudi pismo na kardinal-vikarja Respighija posebe o preosnovi cerkvene glasbe v večnem mestu. V tem pisanju povdarja sv. Oče dvoje temeljnih pravil: a) Naj se pomisli na sveti namen, za katerega je cerkev umetnost pri službi božji dovolila in uvedla. b) Naj se ne pozabi, da je sveta dolžnost, prinašati Gospodu le takih daritev, ki so same po sebi dobre in, kolikor možno, izvrstne. Iz teh dveh temeljnih pravil izhajajo neposredno cerkveni predpisi glede na sveto glasbo. Ako bode duhovnike in voditelje petja prevevalo tako mišljenje, se bode vsled tega sama po sebi razvila cerkvena glasba. Ako pa se cerkvena določila prezirajo, ne pomagajo ne prošnje, ne opomini, ne strogi in opetovani ukazi, ne pretnja s cerkvenimi kaznimi. Nič se ne bo izpremenilo. Strast ali pa vsaj neka grozotna in neodpustljiva nevednost najdeta vedno izgovorov, da zasmehujeta voljo cerkve in leta in leta pri istih grajevrednih razvadah ostaneta. Od duhovščine in vernikov v mestu Rimu pričakuje papež Pij X., da bosta rada in v polnem obsegu zvršila preosnovo cerkvene glasbe v večnem mestu. Škofje in verniki od vseh delov sveta prihajajo k namestniku Kristusovemu in obiskujejo rimske bazilike in cerkve. Prav posebno pa je dandanes, ko se je reforma cerkvene glasbe že na mnogih krajih zvršila, sramotno in pohujšljivo za vernike, ako romarji, dospevši v Rim, čujejo slabo cerkveno glasbo. Če je že Benedikt 14. v svoji okrožnici *Annus qui* izrekel željo, naj bi se romarji, ki so takrat ob sv. letu prihajali v Rim, ne pohujševali „zaradi naših navad“ (pri cerkveni glasbi) in ne vračali užaljeni domov, je enaka želja v naših dneh tem nujnejša in tembolj upravičena. Papež Pij X. se obrača naposled do svojega kardinal-vikarja s presunljivimi besedami, prošč, naj brez prizanesljivosti nastopi proti škandalozni glasbi pri „Vesperah“ in pričakuje gotovega in naglega zboljšanja po načelih, ki jih je cerkev opetovano postavila.

Brez vsakega drugega vzroka smo prijavi vsebino papeževega pisma, ki nam svedoči iznova, da se je reforma cerkvene glasbe v Italiji z vso resnobo pričela, da hočejo najprej očistiti rimska svetišča posvetne navlake in da papež ne bode miroval, dokler se njegovi predpisi ne izvedejo. Kdor je bil letos v Rimu pri slavnostih sv. Gregorija, se je moral ob raznih prilikah prepričati, da rimski kleriki in duhovniki jako marljivo segajo po koralnih knjigah in se v gregorijanskem koralu močno vadijo. To je gotovo lep napredek, za katerim prispejo skoro tudi drugi načrti za zboljšanje cerkvene glasbe. Skoro bomo doživeli dobo, v kateri naši domači nasprotniki ne bodo več imeli

prilike očitati nam, češ, Vi delujete po nekem načrtu, ki se v Italiji in zlasti v Rimu ne izvršuje, hočete torej biti bolj rimski kakor Rim.

Kmalu, pravim, bomo doživeli dobo, ko se poreče, da v Rimu se povsodi poje in svira na podlagi papeževega Motuproprio. Zatorej se požurimo v domovini, da ne zaostanemo v reformi cerkvene glasbe. Le čvrsto na delo in Gospod bode blagoslovil naše napore!

(Dalje prih.)

Gregorij Veliki in koral.

(Dalje.)

Največje težave je dolgo časa delalo razlaganje nev. Več učenjakov kakor ravno jezuit Lambillotte, potem Danjou, Fetis, P. Anselm Schubiger, se je lotilo tega dela, a vsak je razlagal po svoje. Vzrok tej varijaciji imamo iskati v tem, ker so se ti možje preveč omejili na gotovo vrsto rokopisov in njih manjše število. Tako se je marsikdo zavzel za en rokopis, ki je bil mogoče iz njegovega rojstnega okraja ali dežele, in izkušal dokazati, da so se tu ohranile prave melodije. Vodili so ga torej pri tem delu ne toliko znanstveni, kakor šovinistiški oziri. Prav mnogokrat pa je tudi bila ona prevelika iznajdljivost vzrok nesoglasju v razlaganju; hoteli so dobiti v nevinah vsake vrste znamenja, samo tega ne, kar je bilo res v njih. Brez dvoma je dr. Fleischer eden izmed najboljših razlagateljev nev, vendar pa nam ta ni podal korektnih napbev, ker se je držal le gotove vrste rokopisov. Zavrgel je kodekse z intervalno pisavo in hotel izločiti koral samo iz onih, ki so pisani z diastematično pisavo. To je nedostatek, ki se ne da opravičiti.

Za dosledno razlaganje nev in restitucijo koral je treba natančnega primerjanja in raziskavanja vsake vrste rokopisov. Tu ne zadostuje samo par različnih rokopisov, treba jih je že lepo število različne starosti in pisave in iz raznih dežel in krajev. Šele tako nam je mogoče dobiti one melodije, ki so skupne večini rokopisov in o katerih lahko brez pomisleka trdimo, da so pristne.

Dočim so se po Francoskem in Nemškem bili med učenjaki ljuti boji glede avtentičnosti koral, in se je vsak kolikor mogoče trudil, da bi bolj prodril v javnost rezultat njegovega napornega študiranja, je delal beuronski benediktinec Dom Pothier tiho in mirno med samostanskim zidovjem in študiral stare rokopise. Že krog l. 1860. ko je vstopil v samostan, je pričel po prizadevanju Dom Prosper Guerangerja, opata v Soleznu (Soleznes), z raziskavanjem. Preiskal je več knjižnic in zbral polno rokopisov iz Francoskega, Nemškega in Italije z vsakovrstno notacijo in pisavo, izmed katerih je pripisoval največjo vrednost obema rokopisoma iz Št. Gallena radi njih starosti. Celih 20 let je na to rokopise proučaval in delal neumorno ter se pri tem držal načela opata Guerangerja: „Ondi imamo prvotne gregorijanske melodije, kjer se različni kodeksi strinjajo“. Delal je nepristransko in ni upošteval nobenih drugih ozirv kakor restitucijo koral. Sad njegovega truda je bil l. 1883. izišli *„Liber Gradualis a S. Gregorio Magno olim ordinatus postea summorum Pontificum auctoritate recognitus ac plurimum auctus — cum notis musicis ad majorum tramites et codicum fidem figuratis ac restitutis in usum Congregationis Benedictinae Galliarum praesidise eiusdem iussu editus — Fornaci — Nerviorum typis Societatis S. Joannis Evang. Desclée, Lefebure et Sociorum. 1883.*

Ta izdaja je učenjake in pristaše oficijalnega koral kar osupnila. Šele čez nekoliko časa so se ji postavili po robu in prinesli so na dan one ugovore glede tradicije, nev in i. dr., katere smo že preje pobili. Zopet se je vnel hud boj med obema strankama, med zastopniki tradicionalnega in pristaši oficijalnega koral. Mimogrede naj omenjamo, da se sedaj že splošno razumeva pod tradicionalnim koralom koral solezemskega graduala, ker sedaj že večina koralistov priznava prednost temu gradualu pred drugimi tradicionalnimi izdajami. Obe stranki sta zagovarjali svoj koral in hoteli dokazati njegovo avtentičnost. Brez dvoma so bili zastopniki oficijalnega koral v tem boju navidezno na boljšem, ker so imeli

na svoji strani cerkveno avtoriteto, ki jim je potrdila njih izdajo; in skoro lahko trdimo, da je bila njih največja opora pri tej stvari ravno cerkvena avtoriteta; njih geslo je bilo: „Pa-pežev glas — božji glas“. Drugače so pa morali hočeš nočeš priznavati, da nimajo gregorijskega koral. Svoje privrženice so slepili z izgovorom, da nimamo več izvirnih gregorijskih napevov in da teh tudi iz najstarejših rokopisov ne bo mogoče dobiti. Toda „človek obrača, Bog pa obrne“, pravi slovenski pregovor.

V svesti so si bili ti možje, da stoje na trdnem, in še misliti si niso mogli, da mogoče pride kmalu čas, ko se bode vsa stvar malo drugače zasukala. Neumorno in z veliko požrtvovalnostjo je med tem delala nasprotna stranka tradicionalcev in kljub temu, da je morala biti vedno oprezna, da ne bi žalila cerkvene avtoritete, se je vedno krčevito držala svojih načel in kazala vedno večje in lepše uspehe. Resnica je sukcesivno prodirala. Od dne do dne je bilo bolj očitno, da imajo v tem koralnem boju enkrat zmagati tradicionalci. To se je tudi kmalu zgodilo.

(Konec prih.)

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Dne 18. septembra je imelo Cecilijino društvo v Ljubljani odborovo sejo, katere so se udeležili nastopni gg. odborniki: Fr. Ferjancič, A. Foerster, Fr. Gerbič, P. Angelik Hribar, dr. A. Karlin, P. Hugolin Sattner, Jos. Šiška.

1. Podpredsednik dr. A. Karlin otvori sejo in se v ginljivih besedah spominja prerane smrti dosedanjega predsednika, ki je bil hkrati ves čas tudi urednik *Cerkvenemu Glasbeniku* in učitelj liturgije in zgodovine cerkvene glasbe v orglarski šoli. Spomin na njegovo stano-vitno stremljenje po izvrševanju cecilijanskega ideala, za kateri je deloval z mladeniško navdušenostjo pokojnik nad četrto stoletja bodisi z besedo bodisi s peresom, ostane neizbrisen gotovo vsem odbornikom, ki so delovali z njim v družbi, a tudi bodoči cecilijanci naj bi se nad njim zgledovali.

Odborniki vstanejo s svojih sedežev v znak sožalja. Sklene se: a) Cecilijino društvo se udeleži slovesne črne maše za pokojnikom v nunski cerkvi. b) „Cerkveni Glasbenik“ postavi svojemu dolgoletnemu uredniku literaren spomenik, ker prinese njegovo sliko in objavi životopis. c) Za orglarsko šolo se naroči slika pokojnikova.

2. Odbor sklene soglasno, da uredništvo „Cerkvenega Glasbenika“ odslej prevzame kanonik dr. Karlin. Prav tako bode tudi on poučeval v orglarski šoli krščanski nauk, liturgijo in zgodovino cerkvene glasbe.

3. Na predlog p. Hugolina, da se orglarska šola času in našim potrebam primerno preosnuje, se je razvil živahen razgovor, iz katerega so se naposled izcimili nastopni sklepi: a) Za krščanski nauk, liturgijo in zgodovino cerkvene glasbe naj se prevzameta dve uri na teden. b) Kaligrafija naj se poučuje vsaj eno uro in prav tako tudi knjigovodstvo v zvezi z računstvom. Za učitelja lepopisja se bode naprosil frančiškan P. Severin Fabiani, za učiteljsko moč v knjigovodstvu se obrne društvo za svet in pomoč k zadrudni zvezi. Ti sklepi naj se čim najprej izvršijo.

4. Podpredsednik še enkrat pozivlja vse odbornike na vzajemno delovanje, da se bode verzal, ki jo je napravila prerana smrt predsednikova, tem lažje zadelala, in zahvalivši se odbornikom za udeležbo, zatvori sejo.

Dopisi.

Bled, 19. avg. 1904. Pri nas nekaj časa napredujemo, pa zopet nazadujemo, zlasti glede pevskega materiala; vsako leto se moramo ozirati in si vežbati nove moči. Vendar pa gremo glede na lepoto petja samega korak za korakom naprej. Ne gledamo namreč na to, koliko se naučimo novega, ampak precej bolj na to, da je tisto, kar se naučimo, kolikor moč popolno v vsakem oziru. Zgodilo se je že, da smo se po več ur vadili lepo izgovarjati posamezno besedo ali celo posamezno črko. Seveda se take finese lahko in hitro pozabijo, zato je treba venomer ponavljati; še manj take reči zapazi nevedče, neizobraženo uho, vendar

pa tudi tako uho instinktivno čuti pri fino predavanjih skladbah, da to ni nekaj navadnega in ta svoj občut javlja v podobnih besedah: „To pesem so pa res lepo zapeli.“ Nečem tukaj hvaliti brez potrebe našega pevskega zbora, ker vem, da se pevci lahko prevzamejo, če uživajo preveč hvale in potem hitro menijo, da že vse znajo, vendar pa moram priznati, da pojo res lepo, kadar natančno ubogajo in ne iščejo poviševati sebe, ampak poviševati čast božjo. Novega posebnega ni pri nas, razen, da smo peli včeraj, 18. t. m. za cesarjev rojstni dan na otoku pri Materi božji prvokrat instrumentalno mašo in sicer Kaimovo „Missa in honorem s. Caeciliae“. Instrumentalni del je iz prijaznosti prevzela zdravšiška godba. Kapelnik I. Weiss z Dunaja se je sam ponudil. Vsa prireditve se je vrlo dobro obnesla, tako da je bila navzoča elita vidno zadovoljna.

Še ena stvar je, ki bo novost na Bledu in menda sploh na Kranjskem in to je „Missa de Angelis“, koralna maša in sicer s tradicionalnimi melodijami. Pela se bo, kadar pojdemo prvič v novo cerkev. Tradicionalni koral, ki nam je sedaj ukazan po sv. Očetu, je res nekaj, kar človeka dvigne. Saj vam je — cenj. bravcem — gotovo znano, kake težave ima vsak pevovodja, predno pevce pripravi do tega, da vsaj za silo prebavljajo koral: ko pa smo se začeli učiti po tradicionalnem načinu tradicionalnih melodij te maše, s kakim veseljem so se je oprijeli! In ko so šli od izkušnje, so brenčali po poti lepe, svete, stare napeve. Nikoli še nismo tako rezegnili izkušnje, kot zdaj, pa so vseeno bolj z veseljem vztrajali kot drugokrat. — Tukaj je „ad oculos“ dokazano, da tradicionalnega koralu ni prav nič težje peti kot medicijsko potvaro! Sicer je res, da mora pevovodja najprej dobro poznati način tradicionalnega predavanja; če namreč uporablja pravila rezenske šole pri tradicionalnem koralu, je že pri koncu, še predno je začel. (Sicer so se pa tudi v Regensburgu hitro udali in že uče koral po tradicionalnih principih.)

Ker je „Motu proprio“ kratkomalo prepovedal okrajšani koral (medicjsko izdajo) in zahteva, da se kolikor moč hitro uvede povsod tradicionalno petje, zato bi bilo gotovo umestno, če bi se o priliki na Slovenskem kje priredil koralen kurz, da se priučimo tradicionalnega gregorijanskega petja, ki mora in bo tudi na Slovenskem prodrlo. Kako in kdaj in kje bi se dalo to napraviti, o tem bo pač treba še razmišljati — tu mi je le hitro v glavo palo —; če se kaj domislim, pa sporočim „Cerkv. Glasbeniku“.

Zoper tak kurz pač ne bo nihče, saj je popolnoma v zmislu papeževih ukazov glede cerkvenega petja in tak kurz bi le pokazal, da smo umeli besede sv. Očeta, pokazal da smo udano-poslušni otroci namestnika Kristusovega.

Fr. Kimevec.

Vrhnik. — Kot povsod, kjer so „ljudje dobre volje“, smo tudi pri nas na Vrhniki veselo in navdušeno pozdravili „Motu Proprio“ sedanjega papeža Pija X., v katerem sv. Oče resno želijo in zapovedujejo preustroj cerkvene glasbe v smislu cerkvenih določb in ukazov. Da, sv. rimska stolica, to je pravo mesto, da z njega izide inicijativen in dekretoričen poziv glede kateregakoli katoliškega gibanja, torej tudi ozir cerkvenega petja in cerkvene glasbe. Treba je sedaj le, da prečastita duhovščina v prvi vrsti in za njo drugi v to poklicani faktorji slede glasu svojega najvišjega Pastirja in da v smislu teh določb delajo za probujo, oziroma za napredek pravega cerkvenega petja in prave cerkvene glasbe. —

Na Vrhniki se poje na cerkvenem koru po cerkvenih predpisih: pri slovesnih svetih mašah latinsko, drugače slovensko, — kar je „C. Gl.“ že poročal pred par leti. Še vedno vodi petje in oskrbuje v cerkvi orglanje upokojeni nadučitelj in šolski vodja g. Vinko Levstik. Oboje je vspodbudno in hvalevredno.

Zbor je zadnje leto izgubil dve izvrstni pevski moči; pa hvala Bogu dobili smo dobro nadomestilo in še nekoliko pevcev in pevk pridejali. Sedaj pojo 3 soprani, 4 alti, 4 tenorji in 3 basi.

Na novo se je naučil letos pevski zbor eno latinsko mašo: St. Premrl — Missa in hon. s. Christinae Mart. (manuskript). (Ta maša se je mej tem časom že natisnila, C. Gl. jo bode ocenil v prihodnji številki. Urednik.) Poleg tega ponavljamo, oziroma se učimo lat. maše: Singenbergerjevo v E-molu, Kaimovo in hon s. Caeciliae, Lavtizarjevo in hon. s. Nicolai, Hribarjevo „Tota pulchra es Maria“, Foersterjevo in „hon. s. Caeciliae“ in še nekaj drugih Graduale pojemo večinoma Foersterjeve, ofertorije od raznih skladateljev, domačih

in tujih. Tudi koral pevci radi pojo. Seveda jim treba tekst pojasniti in povedati, da to petje je v prvi vrsti in najbolj cerkveno, najbolj sveto in najbolj slavno. Pojemo seveda še vedno iz Pustetovih knjig; a zanima nas tudi pristni gregorijanski tradicionalni koral, katerega sv. Oče priporočajo in njega natisk s toliko skrbnostjo pripravljajo. Bog daj, da bi že kmalu mogli seči po njem, in da bi se sploh zares vsepovsod po kat. svetu razširil, pridno študiral in lepo prepeval v čast božjo in v izpodbudo vernikov.

Izmed slovenskih zbirk sta nam posebno všeč P. Hugolin Sattnerjeva zbirka evharističnih pesmi na čast božjemu Zveličarju in P. Angelik Hribarjeva zbirka „Slava Brezmadežni“. Da je vlč. P. Angelik vsprejel v zbirko precej Riharjevih napevov, je gotovo prav; ker Gregor Rihar, naš velezaslužni cerkvenonarodni pevec in skladatelj, se bo ravno po tej zbirki — tako upamo — v dostojni opravi ohranil še poznim slovenskim rodovom. Rihar je bil talent in moč dobre volje; le žal, da je živel v dobi, ki je bila zelo okužena od posvetnih uplivov glede cerkvene glasbe. A to lahko rečemo, da je za svoj čas mnogo storil, in da bi se danes, če bi še živel, danes, ko se je ozračje zjasnilo, ko so se pojmi ozir prave cerkvene glasbe izčistili, s celim srcem in z vsemi močmi zavzel za stališče Pija X.

— o.

Razne reči.

— Slovesni Requiem za pokojnim predsednikom Cecilijinega društva in društva kat. rokodelskih pomočnikov prof. Jan. Gnjazdom se je vršil dne 23. septembra ob 6. uri zjutraj v nunski cerkvi. Čč. gg. uršulinke so pele koralni Requiem s priznano natančnostjo in umnostjo. Člani obeh imenovanih društev so se slovesnosti za blagim pokojnikom udeležili v obilnem številu. Nepozabnega rajnika pa i nadalje priporočamo v blag spomin in pobožno molitev!

— Č. g. Stanko Premrl, doslej kapelan na Vrhniki je odpotoval te dni na Dunaj, kjer ostane dalje časa. Vpisal se je na konservatoriju v šolo za kontrapunkt. Pričakujemo, da bode mladi glasbenik našemu društvu in listu še mnogo koristil. Zato mu iskreno želimo najboljših uspehov v glasbeni šoli in trdnega zdravlja, da bode sčasoma mogel tudi zvršiti nalogo, za katero ga vodi plemenito stremljenje.

— Orglarska šola Cecilijinega društva v Ljubljani je pričela šolsko leto 1904/5 v ponedeljek dne 19. septembra. Za vstop se je oglasilo enajst mladeničev, izmed katerih se je sprejelo nastopnih sedem: 1. Bajde Ljudevit iz Hotiča, 2. Bozja Anton iz Begunj pri Cirknici, 3. Črnč Janko s Fužin (župnija D. M. v Polju), 4. Hlebec Venceslav iz Hinj, 5. Mali Janez iz Radomlja, 6. Trpin Maks iz Dobračevega pri Zirič, 7. Zupet Martin iz Podboršta pri Št. Janžu. — Orglarska šola broji letos 21 učencev.

— Msr. dr. Peter Müller, ki je kakih petnajst let vodil v Rimu cerkveno petje v nemški cerkvi S. Maria dell Anima in je bil hkrati direktor pevske šole „Scuola Gregoriana“, se bode s 1. oktobrom ločil od teh zavodov. Vodstvo cerkvenega petja prevzemo avstrijski šolski bratje. Obžalujemo, da je bil primoran msr. Müller popustiti zaradi oglušlosti mesto, katero je toliko časa zastopal z vso vnemo, vztrajnostjo in poštrevnostjo.

— Avgust Wiegand, slavni virtuozi na orglah je umrl v mestu Osweg v Zedinjenih državah v Ameriki. Njega so bili določili, da bi kolavdiral velikanske orgle na svetovni razstavi v St. Louis-u.

— Pri prvi obletnici smrti papeža Leona XIII. so peli v Rimu pod vodstvom Don L. Perosi-ja „Requiem“ od F. Aneria, „Dies irae“ in „Libera“ pa od Don L. Perosi-ja.

— Dne 21. avgusta je umrl v Boppard-u znameniti cerkveni skladatelj Peter Piel. Rodil se je 12. avgusta 1835 v Kessenich pri Bonn-u. Kdor pozna zgodovino cerkvenoglasbene reformacije na Nemškem, on ve šele prav ceniti njegove zasluge na cerkvenoglasbenem polju. Deloval je vsestransko, kot teoretik, praktik, skladatelj, dirigent, organist, cerkvenoglasbeni pisatelj i. t. d., a povsod je bilo njegovo delovanje zgledno, posnemanja vredno. Umrl je ravno istega dne, ko se je vršil 17. občni zbor nemškega cecilijanskega društva v Reznau. R. I. P.

— Danec Jeppsen je pri izkopavanju starin v okolici mesta Kartago zadel na stari rimski teater, katerega omenjata večkrat v svojih spisih Tertulian in sv. Avgustin.

Današnjemu listu je pridejana 9. števil. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.